

Moduł 2: Opis jako narzędzie odpowiedzialności

Moduł koncentruje się na języku jako narzędziu działania w przestrzeni wspólnej. Opis traktowany jest tutaj jako forma kontaktu z miejscem i z osobami, które z tego miejsca korzystają. Każde zdanie porządkuje rzeczywistość, ustawia relacje i wpływa na sposób odbioru sytuacji przez osoby trzecie. W związku z tym opis staje się elementem praktyki, a nie jedynie dodatkiem do dokumentacji.

Praca z fragmentami zapisów:

Uczestnicy pracują z fragmentami zapisów wizualnych i tekstowych, które przedstawiają różne sposoby mówienia o przestrzeni. Analiza dotyczy tego, jak słowa kierują uwagę, co wydobywają na pierwszy plan, a co przesuwają na dalszy plan. Szczególne znaczenie ma relacja między językiem a osobami obecnymi w przestrzeni – sposób ich nazwania, określenia ról, opisanie działań.

W toku pracy uczestnicy zaczynają dostrzegać, że opis zawsze zawiera wybór. Wybór dotyczy perspektywy, zakresu szczegółu oraz kolejności informacji. Opis sytuacji może wzmacniać złożoność miejsca albo ją spłaszczać. Może otwierać pole do dalszego rozumienia albo zamykać je jednym sformułowaniem. Te różnice stają się widoczne w porównywaniu kilku opisów tej samej sytuacji.

Rozróżnianie poziomów wypowiedzi:

Istotnym elementem modułu jest praca nad rozróżnianiem poziomów wypowiedzi. Uczestnicy uczą się oddzielać zapis obserwacji od interpretacji oraz od osobistych reakcji. Każdy z tych poziomów ma swoje miejsce w opisie, a ich świadome rozdzielenie zwiększa czytelność dokumentacji. Opis zyskuje wtedy strukturę, która pozwala odbiorcy samodzielnie budować rozumienie sytuacji.

Odpowiedzialność autora opisu:

Moduł prowadzi także do refleksji nad odpowiedzialnością autora opisu. Język wpływa na sposób funkcjonowania dokumentacji w obiegu publicznym. Tekst zaczyna żyć własnym życiem, krąży poza kontekstem jego powstania, dociera do osób, które miejsca nie znają. W związku z tym uczestnicy pracują nad takim sposobem pisania, który zachowuje uważność wobec kontekstu i osób, a jednocześnie pozostaje zrozumiałą.

Efekt pracy:

Efektem pracy jest zmiana podejścia do pisania. Opis przestaje pełnić funkcję szybkiej notatki. Zyskuje status działania, które współtworzy obraz miejsca w projekcie. Uczestnicy wychodzą z modułu z większą świadomością tego, że każde zdanie buduje relację między miejscem, autorem zapisu i przyszłym odbiorcą.